

# KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

**Előfizetés**  
 egész évre - - 12 korona.  
 fél évre - - - 6 "  
 negyed évre - - 3 "  
 Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE  
 könyvkereskedő, a kinek a lap kiadóhivatala van.  
 Hirdetés ára  centiméterenként 6 fill. Többzsöri hirdetés árkedvezményben részesül.  
 Nyilvtér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele  
 milliméter-árszabás szerint a  
 Leopold Gyula  
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában  
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

## Gáspár János beszámolója.

Választó kerületünk országgyűlési képviselője a függetlenségi pártkör f. hó 8-diki vacsoráján beszámoló beszédet tartott.

A beszámoló-ünnepség, mely — úgy látszik — csak a híveknek szolt, nem pedig — a mint kellett volna — az egész választó-közönség tisztessé nyilvánosságának, kellőképp garnirozva volt ugyan; de mégis szánalmasan gyenge dolog volt. A legfőbb baja abban állt, hogy nem volt semmi értelme. Nemcsak azért, mert a képviselő beszédét kín hallgatni és művészet megérteni; hanem mert agyba-főbe hangoztatta a mameluk szölamokat és érdemtelen dicsereket. Arról azonban, hogy a függetlenségi párt mennyit tett már programjának megvalósításáért, vagyis a gazdasági és politikai függetlenségért, főképpen az ígért magyar hadseregért: arról egy hanggal sem emlékezett meg.

Hát ezért nem volt értelme a beszámolónak. De még egyébrt sem.

Arról a szerencsétlen kiegyezésről, melyet az „önálló vámtérlet“ pártja Ausztriával megkötött s melyben ugyancsak az „önálló vámtérlet“ pártja temérdek millióval emelte a kvótát s ugyanannyival könnyítette a gazdag Ausztria terheit, csak hogy az ország drága pénzén megvásárolja maga számára a legfelső bizodalmat, meglepő szemérmelenséggel hirdették a fizetett ujságok, hogy milyen jó! milyen kitűnő! Mekkora vívmány a többi közt már csak az is, hogy mindkét államnak teljes szabadságot biztosít a vasuti tarifákban! Hogy ez a vívmány hová vezetett, az már kiderült eddig is. Ausztria már felhasználta a kiegyezésben biztosított jogát s oly vasuti tarifát csinált, amely végkép meggátolja Magyarország mezőgazdasági kivitelét nyugot felé. S a magyar kormány ezzel az intézkedéssel szemben teljesen tehetetlen. S ez csak az egyik apró vonása az új kiegyezés vívmányainak.

Nem akarunk szólni a Gotterhalte-botrányokról, a Kossuth-nóta büntetéséről, a nemzeti ünnepek meg nem tartásáról. Nem akarunk szólni a nagy hangon ígért és neveltséges semmisséggé törpült alkotmánybiztosítékokról. Nem akarunk beszélni arról a szégyenletes hazugságról, hogy a választók előtt a „fenntartott elvekket“ szeretnének kuruczkodni: Bécs felé pedig egyenesen utálatos meghunyászkodást produkálnak.

Nem szólnak arról, hogy a nagyuri politika mennyire meglazította a magyar társadalom erejét. A ki a vármegyei szervezetet, a vallásfelekezetek közt támasztott ki-nos ellentéteket s a művelt magyar társadalom nagy ziláltságát, az erőszakoskodás és svihákság özönét látja: lassankint fogalma lesz arról, hogy mit jelent az, mikor a nemzet egyetemes élete helyett a részek élete fejlődik és erősödik.

De a mi a legveszedelmesebb partikulárizmust: a nemzetiségit illeti, annak sikereit már eddig is bőven van alkalmunk megsiratni. Az az óriási tévedés és nemzetáruló bűn, melyet a függetlenségi párt főemberei a horvátokkal és szerbekkel, sőt másokkal szemben is elkövettek; kezdettől fogva leszerelték a magyar nemzeti politikát éppen annak legnagyobb ellenségeivel szemben. Így kapott lábra aztán az ország szélein köröskörül az a nemzetiségi szervezkedés, mely Belgrádnál kezdődik és Turócszentmártonban kapcsolódik össze. És ez a hurok, melynek egyik legveszedelmesebb csomóját csak a napokban fedezték fel a magyar képviselőház horvát tagjai közt, egyre szorosabban és erősebben hurkolódik nemzeti életünkre. Csak konfliktus esetén tudjuk majd meg igazán, hogy mennyire megerősödött.

A kik ezt okozták, azok a nemzeti hősök, még mindig tulipánt viselnek a gomblyukokban és még mindig bolondítják a nemzetet. Azalatt pedig nemcsak a magyar állam tekiutelye pusztul belső ellenségei előtt, de a nemzet nyakán is egyre szűkebbre szorul a szláv hurok.

Hát ha valaki országos képviselő és beszámolót tart s ezekkel a kérdésekkel nem foglalkozik, hanem egy-két odavetett frázis alapján azt kívánja, hogy iránta a választóközönség bizalommal legyen: akkor a beszédének — a legenyhébb szóval mondva — a kritikát — semmi értelme.

Elvhű 48-as.

## Sensatiois vármegyei hir.

Honnan és hogyan eredett a hir, nem volt alkalmunk kipuhatolni, de tény, hogy széles körben beszélnek dr. Lengyel György vármegyei ifju, erőteljes, tehetséges főjegyzőnek még ez év folyamán állásáról leendő eltávozását. Helyét — szintén a szárnyaló hir szerint — báró Bánffy Kázmír es. és kir. kamarás, alispán, dr. Joksmann Ödön főszolgabíróval óhajítja betöltetni. ki közelebbi tiszteletbeli főjegyzői czímet nyert. — Hogy miképpen lesz megoldva ez érdekes válság hir, az még a jövő titka. Dr. Lengyel állítólag vagy főispán lesz, vagy főispáni titkár. Kétséges azonban, hogy megmarad főjegyzőnek. Br. Bánffy alispán ezt is lehetővé teheti nagyon könnyen. Sőt, némelyek véleménye szerint, dr. Lengyel sem idegenkednék — egyelőre, míg a másik két eset közül valamelyik be nem áll — a harmadik lehetőség, t. i. a csöndes statusquo fenntartásától.

## Szemle.

Most már tudjuk, hogy Gáspár János hol, miként és kik előtt köteles „rövid, világos képen tární föl a kormány áldásos intézkedéseit“? Hely: a „sétatéri nagyhelyiség!“ alkalom: egy józú vacsorázás, a publikum: vacsorázó hölgyek és urak, kiket zajos kedvre ragadott a pártelnök brilliáns viczeze arról, hogy a közvéleményt most 3 nevezetes ese-

mény frappirozza Európában, sőt az 5 világ-részben; u. m. Zeppelin sikerült kísérlete a világűr meghódítására, az ifju törökök sikerült kísérlete Törökországnak alkotmányos állammá tételére, és — és — 15 bájós, ifju nagyenyedi hölgynek sikerült kísérlete a függetlenségi kör meghódítására. Alig durrant el a fogarasi elmésség nou plus ultrája, rögtön felugrott a hölgyek kedvence és becézett lovagja Gáspár János és gyönyörű gijardinettóval fejezte ki hódolatát, megadta magát a hölgyek tetszés szerinti kenyé-kedvére.

Gáspár János lelke sugallatát követte, midőn kijelentette, hogy az utolsó két hónap alatt páratlan munkásságot fejtett ki a képviselőház. Az a képviselőház, amelynek nincs tekintetbe vehető nemzeti ellenzéke s amelynek többsége vidáman megszorította a szólás-zabadságot „javított és szűkített“ házszabályaival. Persze, a jó meleg nyári hónapokban, rendesen elégtelen számu és rémségesen unatkozó képviselői gyűléseken, hiányos fogalmazásu törvényjavaslatok egy-kettőre való megszavazásával kellett pótolni az elmúlt évek ürességét és meddő voltát.

Óriási taps (?) fogadta jeles képviselőnk magyarázatát az „általános választójog“ jövendő képe felől. E szerint: „a jogegyenlőség is meg lesz! Mert nem az a jogegyenlőség, hogy mindenki egyenlő jogokat élvezzen, hanem, hogy mindenki annyi jogot birjon, amennyit ér!“

Igazán kár volt, hogy a hölgyek előtt példakkal nem illusztrálta, hogy ki mit ér?! Válogathatott volna közönsége tagjai között. Például: eddig, választói jog tekintetében, egyenlő joga volt br. Kemény Árpád főispán úrnak, Gáspár János úrnak s az általános Muki néven becézgetett úrnak. Hogyan lesz jövőre a Gáspár tétele szerint, hogy „mindenki annyi jogot birjon, amennyit ér“?!

Fényes szakértelemmel bizonyította be szeretve tisztelt képviselőnk „a nemzeti bank felállításának“ szükségét. Azt mondta: „Hogy nem lehet káros reánk nézve, bizonyítja az, hogy az osztrák nem akarja“. Wekerle és Kossuth halás tanítványa csodálatos elmeel-lel olyan indokolással silányította tönkre a még valahol csak lézengő scrupulusokat, aminőt eddig sehol egyetlen szakértő sem mert kikottyantani, de itt óriási hatást tett.

És ez így ment tovább mindaddig, amíg el nem fogyott a vacsora is, a figyelem is, a beszámoló is. Főispán ó mlga nem is késett „csengő hangon, tiszta érzéssel áldomást“ mondani, hízeltő és enyelgő módon kijelentve, hogy: „ő is csaknem szószertint azt akarta vázolni itt, amiket Gáspár elmondott. E véletlen találkozása a gondola-

toknak még sem bosszorkányság". Valóban nem. Egyenlő szavazati jog illeti meg mind a kettőt!

Felháborító esemény híre érkezett a mi-nap Horvátországból. Nehány neves horvát képviselőt „hazaárulás” miatt letartóztattak. A letartóztatás oka az, hogy ezek az emberek, a horvát-szerb koalíció más tagjaival egyetemben, messzeterjedő összeesküvést szöttek, Magyar- és Horvátországok területi épségének megsemmisítésére. Vajjon mit szólnak ehhez azok a tulipános hazafiak, a ki a szerbekkel való paklizást kezdték és folytatják? Vajjon mit szólnak azok a kitűnő (!) államférfiak, a kik Horvátországban kerestek szövetségeket kormányra jutásuk érdekében? Most már méltóztatik érteni **talán**, hogy Aerenthal külügyminiszter miért mondotta azt, hogy **magyar politikusok, sőt képviselők is résztvesznek idegen országok érdekében valamiféle hazaárulási akcióban?**

### Közigazgatási bizottság.

F. hó 12-én br. Kemény Árpád főispán elnöklete alatt tartott közgyűlési bizottsági gyűlésen a választott tagok közül jelen voltak: Csató János, br. Kemény Pál, Gáspár János, Török Bertalan, gróf Bethlen Sándor. Elsősorban Róka József pénzügyigazgató bucsulevelet olvasta fel dr. Lengyel György főjegyző, melyben az általános tiszteletnek és közbecsülésnek örvendő hivatalfőnök Aradra hasonló minőségben történt áthelyezése folytán meleg szavakban vett bucsut. Főispán ömeltósága indítványára a közig. bizottság kiváló elismerése kifejezésével méltatta a derék főtisztviselő érdemeit.

Báró Bánffy Kázmír alispán havi jelentése után a főjegyző felolvasta a kb. félevesi jelentését.

Cirner Ákos, Horváth József és dr. Müller Géza aljegyzők kivételes nősülési, kihágási, felebezési és gyógyköltésügyeket adtak elő.

Dr. Jenei Elek árvaszéki elnök jelentése szerint az ügymenet rendes.

Dr. Dobozzy Vilmos főorvos jelentése szerint az egészségügyi állapot július havában nem volt kedvező, mert a heveny fertőző betegségek szaporodtak. Született 619, meghalt 413 egyén. Roncsoló toroklob, vörheny, kanyaró, hökhurut, hasihagymáz, járványos fültömrigylob fordultak elő. Dr. Szontagh Adolf zalathnai bányafőorvos és dr. Simon Áron tövisi körorvos elhaltak, súlyos vesztés érte ezzel a közegészségügyi szolgálatot. A megyei kórházban 128 beteg kezeltetett, meghalt 3, ápolás alatt maradt 57.

Bereczky Miksa helyettes pénzügyigazgató jelentése szerint befolyt egyenesadóban 624,708 kor. 58 fill., hátralék 2.417,465 kor. 73 fillér, ezen kívül 16 ügyet terjesztett elő.

Daniel Lajos kir. ügyész jelentése szerint a fogházak állapota rendes.

Nehéz János kir. tanfelügyelő jelenti, hogy a közoktatási miniszter az 1907: XXVII. t.-cz. értelmében beszüntette a felekezeti tanítóknak ideiglenes minőségben való alkalmazását, elrendelte az oklevél nélküli tanítók eltávolítását. Nagylakon szept. 1-én megnyílik az új állami iskola, valamint Diódon is.

Albert Iván kir. épít. hiv. főnök jelentése szerint az államutak havasi részein a felhőszakadások több kárt okoztak. Sajnálatos említi fel, hogy az utak mentén létesített,

200 holdat is meghaladó akácültetések kellő védelemben nem részesülnek. A törv. hat. közutakon is az esős időjárás okozott akadályokat. Az alvinczi árterem levő arteri hid kiváltása befejezve; számos beton átérész épül. A felenyed—abrudbányai uton több szakasz kiépítésére 175,533 kor. 50 fillér alapárral versenytárgyalás lett hirdetve. A fedanyag szállítás kiadása sok nehézséggel jár takarmány- és fuvarhiány miatt.

Végül Székely Károly állami állatorvos terjesztette elő kedvezőtlen állategészségügyi jelentését.

Gáspár János beszámoló-beszédeben kilátásba helyezte, hogy a pártok közt a különbségek oszlanak s nemsokára meglesz az egygyeólvadás. Ez azt jelenti, hogy a „függetlenségi” párt most már egész nyilvánosan le fog mondani azon elvekről, melyek eddig népszerűséget és többséget szereztek neki. És ezzel beismeri, hogy az egész programja tulajdonképpen népbolondító kortesfogás volt. Hát lehet, hogy a pártok össze fognak olvadni, de az lehetetlen, hogy a vezérszerep azok kezébe jusson, a kik ámitással szereztek meg a nemzet bizalmát, Bécs bizalmát pedig alázatos meghunyászkodással.

### Bucusu-lakoma.

A nagyenyedi pénzügyigazgatóság tisztviselői kara Róka József pénzügyigazgató távozása alkalmából f. hó 12-diken a Két Hattyu vendéglő kerthelyiségében bucsulakomát rendezett, melyen helyből és vidékről százan felül vettek részt Róka József tisztviselőtársai, tisztelői és barátai.

Öröm volt hallani a tiszteletnek, elismerésnek és szeretetnek meleg szavait a szónokok ajkairól. A beszédekből kialakult a távozó hivatalfő.ök egész nagyrabecsült és kedves egyénisége, melyben előkelő és sokoldalú képzettség, emelkedett gondolkodás, hivatali buzgóság és bölcs tapintat, irodalmi és társadalmi érdeme, vonzó egyszerűség és közvetlenség, az emberekkel való érintkezésében szívesség és szeretetreméltóság szép harmóniában vannak egyesülve. Ezen tulajdonságok hivatalos és társadalmi működésében sok szép sikert és tekintélyt, sok tisztelőt és jóbarátot szereztek. Gondolkodásában és cselekvésében az igazság vezérli; melleses szempontok által nem befolyásolható; független minden irányban; igazán úri egyéniség. Nem csoda, ha távozását mindenki sajnálja, a kinek elég intelligenciája van, hogy a közéletre nézve értékes ilyen tulajdonságokat megérteni és becsülni tudjon. Bereczky Miksa h. pénzügyigazgató, Kovács János számvevősegi főnök, Sándor Ignác adótárnok, Bogdandy Sándor p. u. főbíztos, Papp János gyárigazgató, Szilágyi Farkas ref. lelkész, Gagy György r. k. lelkész, dr. Müller Jenő ügyvéd, dr. Garda Kálmán vm. tiszt. főügyész, Török Bertalan volt országgyűlési képviselő, takarékpénztári igazgató, dr. Winkler Albert városi főorvos és még többen tünneplétek a távozó igazgató kiváló tulajdonságait, érdemeit és kedves családját, kiknek beszédeire Róka József többször az érzés meleg hangján válaszolva meghatva mondott köszönetet. Kiserje további útján mindig siker és dicsőség, szerencse és jó emlékezet!

Meleg hangú felköszöntőkben üdvözöltek többen Bereczky Miksa h. pénzügyigazgatót, ki a hivatal vezetését átvette s valószínűleg állandóan is megfogja tartani.

Mindenkinek feltűnt, hogy a köztisztlet és szeretetben álló pénzügyigazgató bucsuestélyéről éppen azok hiányoztak, a kiknek hivatalos állásuknál fogva elsősorban kellett volna ott lenni, a vármegye főispánjának és a vármegye hivatalos vezetőségének. Ha egy politikai pártvacsora van, vagy csak egy körüli összejövetel, ott állandóan megjelenik a főispán és a slepp, a vármegye főtisztviselői; de midőn arról van szó, hogy egyik legtekinélyesebb hivatal távozó kitűnő főnöke

előtt hajtsák meg az elismerés zászlaját: akkor távollétével tüntet az egész hivatalos vármegye.

Róka József kiváló képzettségű szakember volt; mintaképe a kötelességet elfogulatlanul és pártatlanul teljesítő lelkiismeretes hivatalfőnöknek. Sokat érintkezett a vármegyével, sok szolgálatot tett a vármegyének, méltán elvárhatta tehát a hivatalos vármegye megjelenését.

Más vármegyében fényesen bucsuztatnak a hivatalos körök is egy ily kiváló képzettségű és sokoldalú vezető tisztviselőt, csak nálunk derogált a vármegye élen álló urának megjelenési bucsu-lakomán.

Értjük az okát; Róka József nem volt gerincztelen ember, a talpnyaláshoz sem volt szokva, megmerte mondani önálló véleményét, horribile dictu, még a főispánnal szemben is. Volt egy másik hibája is, nem volt a főispáni klikk politikai pártkörének tagja, mert szabad vélemény nyilvánítását vidéki párt(érdek)-körök kicsinyes és legtöbbször személyes érdekeket kultiváló bilincseibe verni nem engedte. Talpig becsületes ferfiu, szilárd jellem, nagy szaktudású tisztviselő volt Róka József, kinek Aradra áthelyezése feltétlenül előleptetést jelent, de elvesztését vármegyénk és társadalmunk sokáig fogják érezni.

Az „Alsófeher” szerint Gáspár János képviselő beszámoló beszédeben ezt mondta: „A jogegyenlőség nem abban áll, hogy minden embernek egyenlő jogai vannak, hanem mindenkinek annyi, a mennyit ér.” Ha ez így volna, akkor az igazságot a bíróságnál, az érdemjegyeket az iskolában nem egyforma mértékkel kellene osztani, katonáskodni sem egyformán kellene a gazdagnak és a szegénynek; osztályozni kellene az embereket vagyonuk és hivatali állásuk szerint és külön törvényeket szabni mindegyik osztályra. Nem ilyen képtelenséget Gáspár Jánosról nem hiszünk el.

### Ünnepély a szentimrei Hunyadi-templomban.

Folyó hó 9-én a szentimrei templom lélekemelő istentiszteletnek volt színhelye. Az újonnan megválasztott gyulafehérvári egyházmegyei esperes Benedek Károly buzgó fáradozása következtében a koszlárdi, szentimrei és vajasdi hívek, ezenkívül az alvinczi és magyarigényi járásokból, valamint Nagyenyedről számos hazafiás érzéstől áthatott vendég jelenlétében tartatott meg a történelmi emlékü templomban az új kenyérré való úrvacsora osztás.

Mint lelkeszek közreműködtek a krakkói és szászsebesi református lelkészek az alvinczi esperes mellett. Az ünnepi beszédet a krakkói lelkész tartotta, az úrvacsorai agendát az esperes, a szászsebesi lelkész pedig egy szép soló énekkel, csengő tenor hangjával emelte az ünnepély díszét. — Az ünnepélyen jelen volt báró Kemény Árpád főispán is, valamint a tövisi, magyarigényi és alvinczi főszolgabírák, özv. Kovrig Tivadarné és nagyszámú rokonsága.

A templomozás után a társaság egy része Kovrig T.-né vendége volt ebédre, hol is az ünnepély jelentőségét és résztvevői érdemeit több felszólalás emelte ki.

Terveztetik egy református papi állás szervezése és a történelmi emlékről nevezetes templom megújítása.

A dolog annyira előre haladt, hogy a kultuszminiszter is beleegyezett több ref. leányegyház anyásításába, melyek közt a szentimrei ref. leányegyház is van.

Az alsóorbói Hunyadi-templom is érdemes volna a felújításra és 1000 holddal egy telepítést lehetne ott végezni, a régi falu helyén a termékeny Maros völgyhöz közelebb.

A beszámoló-beszéd vacsoráján sokan voltak bizonyosan. Hogyne! Némi magyarázata a felvonulásnak a főispán előre hirdetett jelenléte s azon minden egyéb, csak nem gyöngéd erőszakoskodás, melylyel a tisztviselőket a megjelenésre zaklatták. Az anyaelek még arra is vetemedett, hogy az utcán megtámadott egy hivatalfőnököt: „Mi dolog, hogy a hivatal tisztviselői jelentkezni nem akarnak?” Hogy a főispán nevében a zaklatásban sokszor emlegetve volt: azt, ha nem mondjuk is, mindenki tudja, aki beléje kapaszkodó hadat ismeri.

## Vegyes hírek.

— **Lapunk az országgyűlési szünet alatt hetenkint egy számban, vasárnap, jelenik meg.**

— **Lapunk mai száma** az ünnep miatt egy nappal előbb — szombaton jelenik meg 6 oldalon.

— **A király születésnapja.** A helybeli református templomban f. augusztus hó 18-án délelőtt 10 órakor — régi helyi szokás szerint — a magyar király születésnapja évfordulója alkalmából Jancsó Sándor lelkész imádságot tart, melyre az összes: állami, megyei városi tisztikarokat, a m. kir. honvédséget és testületeket ezen az uton meghívja a ref. egyház Elöljárósága. — A király születése napján az első koronás magyar király Szent István napján d. e. 10 órakor a rom. kath. templomban ünnepélyes szent misét tartanak a minoriták.

— **Kinevezések.** A belügyminiszter Tóbiás Jenő városi számvevőt városi anyakönyves helyettesé, a pénzügyminiszter Lukács Gyula algyógyi jbir. napidíjast a nagyenyedi pénzügyigazgatóságához irodatiszté nevezte ki.

— **Halálozás.** Özv. Sántán Jánosné Balázs Zsuzsánna 91-ik esztendejében f. hó 12-én meghalt. A szép időt élt öregasszonyt tegnap délután temették el a ref. temetőbe.

— **Országos vásár.** Városunkban a nyári országos állatvásár holnap kezdődik és tart három nap egymásután. — A kirakóvásár 19-én lesz.

— **Az iparkamari tagválasztásra** jogosult kereskedők és iparosok névjegyzéke összeállítván a városi főjegyző irodájában közszemlére vannak téve. Nyolc napig jogában áll bárkinek a névjegyzékre nézve írásbeli kifogást tenni vagy valakinek felvételét kérelmezni.

— **Nagyenyed város képviselőtestülete** f. hó 14-én közgyűlést tartott Sándor Jenő tanácsos elnöklete alatt. A Hellós alatti telkesítés nem engedélyeztetett; Sombori Sándor rendőrkapitány fizetése a törvény értelmében kiegészített; Papp János b. tag felelősségének hely adatván a virilisek jegyzékébe felvétel; a vásárvami helypénz szarvasmarháért és lóért 40 fillérben, borju, csikó, juh, kecskéért 10 fillérben, szopós malaczért 4 fillérben állapított meg. Az adóügyi állásra új pályázat hirdettetik; Elekes Erzsébet tanítónő szálláspénze 420 koronára emeltetett.

— **Elismerés.** A nagyenyedi m. kir. tanfelügyelő a gyulafehérvári majorbéli gör. kath. román iskola tanítóját Popa Jánost a magyar nyelvnek sikeres tanításáért dícséretben részesítette és jutalomra felterjesztette a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

— **A düsseldorfi sakkversenyen** szép sikerrel vett részt városunkból Neumann Albert egyetemi hallgató, ki három évvel ezelőtt tett kollégiumunkban érettségi vizsgálatot.

— **A sóborszesz.** A fővárosi lapokban olvassuk: A belügyminiszter tudvalévőleg rendeletileg tiltotta minden olyan sóborszesz feliratu gyógyszer árusítását, amely só és borszeszen kívül egyéb alkotórészeket is tartalmaz. E rendeletet a főorvosi hivatal immár végrehajtotta, amennyiben a tanács révén utasította a kerületi előljárókat, hogy a kifogásolt sóborszesz-készítmények gyártását és elárúsítását tiltsák be s a készleteket kobozzák el. A rendelet végrehajtását a tisztí főorvos maga fogja ellenőrizni. Ajánlatos tehát, hogy a mi kereskedőink is alkalmazkodjanak a rendelethez, nehogy kellemetlenségük és káruk legyen az eltiltott sóborszeszek elárúsítása miatt.

— **Kongrua.** A Palázfalván megjelenő „Unirea“ írja, hogy gr. Apponyi miniszter 261 ezer 525 koronát utalványozott az ersekesség alá tartozó lelkészek részére.

— **Ut a tordai hasadékhöz.** Torda városának világhírű turistikai érdekessége a tordai hasadék, amelyhez székelyek monda is fűződik. A hasadék azonban mindmáig csaknem megközelíthetetlen volt, mert a hozzáférő keskeny és gondozatlan ut az év legnagyobb részében járhatatlan volt, ha a patak vize megdagadt. Az EMKE kezdeményezésére most utat építenek a tordai hasadékhöz, ahol turista-szállót emelnek. A közigazgatási bejárást augusztus 13-án végezték. Az ut, amely 80.000 koronába kerül, még az idén elkészül, úgy hogy jövő évben turistáink kényelmesen felkereshetik a hasadékokat.

— **A zsenge emberi csemete fejlődése.** Mindnyáján ismerjük azt a hasonlatot, mely a kis gyermeket, a növényi csemetével hozza párhuzamba. Ezt a kertész óvja hidegtől, melegtől, szélről és vihartól, ápolja, öntözi, tisztogatja, gondoskodik termékeny talajról, hogy nőjön és fejlődjen. Az emberi csemetet az anyai gond védi az ártalmaktól és gondoskodik gyarapodásáról, szeretetével önzetlen melegével — éjjel és nappal. Ne feledje el az anya, hogy csemetének táplálására semmi sem jobb, czélyszerűbb és biztosabb, mint az régi, egyszerű és természetes Nestlé liszt, a hagyományos tejeskásának tökéletesített formája.

— **A családfő nem mehet Amerikába.** Egy kétségkívül üdvös ujitást fog megteremteni a kormány a kivándorlási törvény revíziójával, amelynek egyik nevezetes intézkedése az, amely eltiltja, hogy jövőben a családfenntartók családjuk hátrahagyásával kivándorolhassanak.

— **A fejfájás** közvetlen oka az agy vérkeringésének szabálytalansága. Ennek okai a következők: az agy megerőltetése, gondok megrázkódtatások, rossz levegő, nagy hőség

sok ülés, fok dohányzás, éjjelezés stb. stb. Nem kell hangsúlyozni, hogy a tiszta, üde fej kétszeres munkaképességet jelent. Ne mulassza el tehát senki a kitűnő hiruévnek örvendő Beretvás-fele Migrén-Pasztillát állandóan tartani, mert ez 5 perc alatt még a leghevesebb főfájást is biztosan megszünteti. Egy doboz (24 pasztilla) ára 1 kor. 20 fill. Kapható minden gyógyszerárban. Főraktár: Beretvás Tamás gyógyszerésznél Kispeszt, honnan postán 3 dobozt bérmentve küld.

— **Véres lakodalom.** Végzetes lakodalmi multság volt Vulkan hunyadmegyei bányászfaluban. A vendégek közül egy Zsurzs Nikulaj nevű legény az elfogyasztott nagymennyiségű italtól berugott s erőszakoskodni kezdett. Norga Alexandra bíró rendre intette a legényt, ez azonban dühösen rátámadt a bíróra és arcul ütötte. Verekedés támadt; a bíró fia apja segítségére sietett, de már későn, mert Zsurzs mellbe szurta a bírót, a ki összeesett. A dühöngő legény ezután a bíró fia ellen támadt s elvágta a torkát. A bíró és fia meghalt. A gyilkos legényt letartóztatták.

— **Erő és egészség** jár a jól megválasztott sóborszesz nyomán. Erőt és egészséget ad az Erő-Sóborszesz, amely reuma, csusz, szemgyengeség, viszketegség, hajhullás stb. ellen felülmulhatatlanul jó háziszser. T. olvasóink saját érdekükben tegyenek próbát az Erő-Sóborszesz-szel, amely mindenütt kapható 40 filléres próba üvegekben is.

— **Magyar Otthon.** Tisztelt olvasóink becses figyelmébe ajánljuk a Budapesten, VIII, Főherceg Sándor utca 30 szám alatt levő Magyar Otthon Penziót. Mérsékelt árban elegánsan butorozott szobákat lehet bérelni s esetleg teljes ellátás is kapható. Csoportos jelentkezőknek megfelelő kedvezmény. Szigorúan családi otthon.

— **A Garvens szivattyúk** rendkívül kicsők és csakis elsőrendű minőségűek. A Garvens szivattyút mindenütt ismerik és nagyon el van terjedve. A Garvens gyár Wien, XX/2. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld.

— **A Kriegner-fele Tokaji China-Vasbor** verszegénység, étvágytalanság, idegesség gyógyítására a legkitűnőbb készítmény. Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért. Kis üveg 3 k. 20 fill. Postán küldi Korona Gyógyszertár, Budaaptl Kávin-ter.

## Szerkesztői üzenet.

Villanyvilágításunk ez. ezikkel tárgyhalmaz miatt a jövő számra voltunk kénytelenek hagyni.

Felölös szerkesztő:  
Dr. MÜLLER JENŐ.

237—1908. sz.

## Árverési hirdetmény

A kolozsvári ref. egyházközség tanácsa közhírré teszi, hogy a néhai Dózsa Kálmán hagyatékát képező s a nagyenyedi 435. számú telekjegyzőkönyben foglalt s alább felsorolt ingatlanokat önkéntes és nyilvános árverésen eladja.

Az árverés Nagyenyeden a ref. egyháztanács termében **1908. aug. 16-án d. e. 9 órakor** s folytatólag fog megtartani. Az árverés foganatosításával Sárosy Pál gazdagodnok és Benedek Árpád ügyvezető lelkész bizatnak meg.

1. A 953—954 hrsz. belsőség Kossuth-u. 31. szám kikiáltási ára 12.000 kor.
2. Az 1703—1704. 171<sup>1</sup>/<sub>1</sub>—171<sup>1</sup>/<sub>2</sub> hrsz. tagosított birtok, Nagyhorgos, Bükös és Hosszualja dűlőkben szántó, rét, legelő kikiáltási ára 20.000 kor.
3. A 2408—2409. hrsz. kert, rét, Felsőlövőszinben, kikiáltási ára 300 kor.
4. Az árverezők kötelesek az árverés sa bocsátott ingatlan kikiáltási árának 10%-at bánatpénzül megbizottak kezéhez letenni.



4844—1908. tkvi sz.

**Hirdetmény.**

Lőrinczréve község legelő szabályozása következtében az 1869. évi 2579 számú szabályrendeletre képest átalakítottatik, s ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra a melyekre az 1886. XXIX. t-cz., az 1889. XXXVIII. és az 1891. évi XVI. törvények a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t-cz.-ben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatottatik.

E czézből az átalakítási tervezet (előmunkálat) hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben **1908. évi szept. hó 16-án** fog megkezdődni.

Ennélfogva felhivatnak: 1. az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják be, mert a régi telekkönyvi végleges átalakítása után a téves átvezethetőségből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okaadtolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldése előtt a kitzűött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az elő-

terjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel.

2. Mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírára az 1886. évi XXIX. t-cz. 16—18 és az 1889. évi XXXVIII. t-cz. 5, 6, 7 és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megkeresni iparkodjanak, s azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják avagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, — mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik, és a bélyegilleték elengedési kedvezménytől is elesnek.

4. Azok kiknek javára tényleg már megszűnt követelésére vonatkozó zálog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosa, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. Járásbiróság, mint tkvi Hatóságától.

Nagyenyeden, 1908 évi július hó 29.

**Weiner,**  
kir. jbró.

149 2—3

**NAGYENYED-re** forduljon minden érdeklődő,  
ki sulyt fektet l. fajtásza anyagra.

**Gyümölcsfák,** dísz- és kerítésnövények stb.  
Nemes szilvacsemetekben nagy készlet.

**Szőlőoltványok**  
európai, amerikai síma és gyökeres vesszők.  
Árjegyzéket ingyen küld:

**FISCHER és Társai.**  
faiskolák és szőlőoltványtelepek.

391 60—104

**Sertésvész elleni szer.****„FLORIOL“**

\*\*\*\*\* m. kir. szabadalom. \*\*\*\*\*

Antiszeptikus, az állat szervezetét a járványos kórokkal szemben immunissá tevő s annak fejlődését és gyarapodását előmozdító koncentrált növényi kivonat.

Egy palaczk ára használati utasítással 1 kor. 60 fill.

Főraktár:

**KARCSMAROFF A. drogueria és gyógyáru üzletében,**  
Budapest, Rákóczy-út 50.

141 4—5

## Hegyi János

műlakatos és gépjavitó műhelye  
**NAGYENYEDEN, Tövis-utca 19.**

Elvállalok mindennemű épület-, mű- és géplakatos munkákat, u. m. vasrácsok, vasajtók, épületvasalások javítását és újbóli készítését, továbbá villanyosengők, telefon és villámhárítók szakszerű szerelését. Varrógépek és kerékpárok javítását s gyári árban való újonnan beszerzését, végre mindennemű gőzeséplők, motorok, szivattyúk és szivattyuskutak, gazdasági gépek és eszközök pontos és figyelmes javítását és ezeknek szintén gyári árban való beszerzését. — Ajánlom a gazdaközönségnek saját műhelyemben összeállított elpusztíthatatlan acélfejű ekéimet és vasboronáimat, melyeket jótállás mellett felelősséggel adok el, nem tetszőket kicserélek, vagy kivánság szerint átalakítok.

Szakmámba vágó költségvetéssel díjtalanul szolgálók Becces pártfogást kér



kiváló tisztelettel

61—104

**HEGYI JÁNOS,**

műlakatos és gépjavitó műhelye

## Hajdu Albert

kályhakészítő, Nagyenyed.  
Raktár: Főter.  
Műhely és lakás Felszeg-utca 7.

Szives tudomására hozom a helyi és vidéki közönségnek, hogy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő **kályharaktárt** nyitottam.

Raktáron tartom a saját készítésű, valamint idegen de hazai gyártmányú igen szép kályháimat, melyeket a n. é. közönség bármikor megtekinthet. Elvállalok minden e szakmába vágó munkálatokat pontos kiszolgálás mellett és jutányos árban.

Vidéki munkákat a lehető legolcsóbb árban vállalok.

A mélyen tisztelt vevőközönség b. pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

101 21—52

**Hajdu Albert.****NOXIN**

**A LEGJOBB CIPŐ-KRÉM**

**NOXIN**

Szabadalma zott KULCSAL.

Minden jobb üzletben kapható.

**HOCHSINGER TESTVÉREK BUDAPEST.**

40 25—50

## Lakház és szőlő eladó!

Felszeg-utca 3. szám alatt  
3 szoba, konyha, veranda és  
pince, a szőlő a Gálprikk  
hegyen van.

Értekezni lehet a tulajdonosnál, **Mé-  
száros Gyula** gazdatisztnél **Háporton**,  
u. p. M.-Lapád. 153 1-2

## A SZÉPSÉG!

Minden hölgynek kötségtelenül leghőbb vágya,  
hogy mentől szebb legyen s hogy ezen czélját  
elérhesse, megragad minden alkalmat, a legkép-  
telenebb dolgokkal kengetve arcát. — A leg-  
több esetben saját kárára teszi ezt, mert nem-  
csak, hogy szép nem lesz, hanem ellenkezőleg  
sok esetben tönkre teszi arcbőrét úgy, hogy igen  
hosszu idő, gondos ápolás kell ahhoz, hogy ismét  
helyrehozza.

Az a világon egyedülálló siker, melyet Földes  
Kelemen aradi gyógyszerész **Margit-Crème**-jé-  
vel elért (különösen Francia- és Németország-  
ban) sok embert arra birt, hogy ezt a világhírű,  
**ártalmatlan** és az **arcz minden tisztáltsága**  
(széplő, májfolt, kiütések stb.) ellen páratlanul  
és csodálatosan ható szert utánozzák. — Termé-  
szetes, hogy ez senkinek sem sikerült, mert a  
Margit-Crème készítésének titkát senki más nem  
ismeri, mint a feltaláló és készítő s ezen azért,  
mert a titkát soha senkire sem bízta, hanem  
minden egyes készítményt maga állít elő, a  
**Margit-Crème** mindig egyforma, annak kidol-  
gozása a leggondosabb, tehát hatása is rögtöni  
és biztos. — Óvakodjunk tehát arczunkat min-  
denféleképpen kengetni és használjunk oly szert,  
melyet angol, amerikai és francia birneves or-  
vosok is ajánlanak, mint egyedül **biztos** és **ár-  
talmatlan** szert az **arcz szépítésére** és a szép-  
ség megőrzésére. — Ez a világhírű szépítőszert  
a **Földes-féle Margit-Crème**, mely már 4-5  
napi használat után teljesen átalakítja az arcz  
bőrét, eltünteti a **széplőket, májfoltokat, ki-  
ütéseket, bőrtájkát, mitesszert, arcz- és kéz-  
vörösséget**. Az arcz ideális szép, **üde** és **ifju**  
lesz s amellet a **Margit-Crème** teljesen **ártal-  
matlan**.

Egy tégely ára **1 korona**, Margit-szappan **70  
fillér** és Margit-pouder (fehér, róza és oréme  
szinben) **1 kor. 20 fillér**. — Ezen szerek mind-  
egyike külön is használható. — A Földes-féle  
Margit-Crème kapható a világ minden nagyobb  
gyógyszertárában, ahol pedig raktáron nem volna,  
tessek egyenesen a készítőnek így ezimezve írni:  
**Földes Kelemen** gyógyszerész, **Arad**.

Főraktár **Nagyenyeden**:  
**Novák István** gyógyszerésznél.

33 1-5

## NAGYENYED VÁROS KÖZÖNSÉGE 150 52-52

# GŐZ, KÁD ÉS KŐ (MEDENCZE) FÜRDŐJE

### Gőzfürdő.

#### Fürdőidő:

**Férfiaknak:** szerda,  
szombat és vasárnap  
reggel 6 órától délután  
2-ig, csütörtökön reg-  
gel 6-tól d. u. 2-ig.

**Nőknek:** kedden és  
pénteken reggel 6 órát-  
tól esti 6 óráig.

#### Árak:

Felnőtteknek . . . 1.20 kor.  
Tanulóknak . . . 1.— kor.  
Szülővel fürdő 12 éven aluli  
gyermek után fejenként 50  
fillér fizetendő.

### Kádfürdő.

#### Fürdőidő:

Az év mindenik szakában, a hét  
minden napján (hétfő kivételével)  
nők és férfiak reggeli 6 órától esti  
6 óráig fürödhetnek.

#### Árak:

Az	1	2	3	4	5	6
számu kádakban						
Felnőtteknek	1.20 k.	2.—				
Tanulóknak	1.— k.	K.				
Szülőjükkal együtt fürdő gyermeknek á 50 f.						*)

\*) Ezen díjért a szülőn kívül még  
három (12 évesnél kisebb) gyer-  
mek is fürödhetik.

### Kő (medencze) fürdő

#### Fürdőidő:

**Férfiaknak:** szerda,  
szombat, vasárnap reg-  
gel 6 órától este 6 óráig  
és csütörtökön délután  
2 órától esti 6 óráig.

**Nőknek:** Kedd s pén-  
tek reggel 6 órától este  
6 óráig és csütörtökön  
reggel 6 órától délután  
2 óráig.

#### Árak:

Mindenkinek, mindennap  
25 fillér.

Modern és kényelmes berendezésű gőzkamra; tükör- és hűtő-medenczék; fényes  
berendezésű pihenő; massage, tyukszemvágó és fodrász; emelt és súlyszettelt  
porcellán-kádak; hideg és meleg, felső- és alsóvezetésű utó- és permetező-zuhanyok.  
A fürdő a város központján minden időjárás mellett gyalog is könnyen megközelíthető.

**Gőz- vagy kádfürdőre előre megváltott 30 drb jegy ára 36 kor. helyett, 30 kor.**

## Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár r.-t.

Részvénytőke 400.000 kor. Tartalékalap 200.000 kor.

**Előnyös** kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre,  
értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzintézetek  
részvényeire.

**Vásárol** és elad értékpapírokat.

**Letétbe** elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés  
őrzési díj mellett.

**Idégen** kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.

**Váltókat** az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltéte-  
lek mellett számítol le.

**Allandó betétet** 5% kamatláb mellett fogad el.

Nyitva áll  
hétköznapi

d. e. 9—12-ig,

d. u. 3—4-ig.

Uzletfeleink  
részére telefon

bevezetve

14. szám alatt.

Kitünő minőségű és legnagyobb szilárdságú

# Portland- és Román-Cement

nagyban és kicsinyben olcsó áron kapható:

**Klemm Pálnál Nagyenyed Szentkirály-utca 128. sz.**